

'Ένα παιδί διαφορετικό απ' τ' άλλα

(Συνέχεια από την 1η σελ.)

νομάζονται φαινούλκετονούρια και γολακτολαζιμία. Ακόμα δεν βρέθηκαν τρόποι για την πρόληψη των ασθενειών αυτών που προκαλούν καθυστέρηση στη νόσηση.

Χρωματοσωματικές: 'Όλοι μας έχουμε δει παιδιά καθυστερημένα που έχουν χαρακτηριστικά της μογγολικής φυλής, τα μογγολικιά, όπως τα ονομάζουμε.'

Το 1959 ο Λεζέν ανεκάλυψε το αίτιο του μογγολισμού. Βρήκε ότι τα ατόμα αυτά είχαν 47 χρωματοσώματα και ήταν στο 21ο ζεύγος δεν είναι πραγματικό ζεύγος, αλλά τρίδυμο. Οι περισσότεροι μογγόλοι πεθαίνουν πολύ νωρίς, γύρω στα 15-20 χρόνια.

Σήμερα γίνονται με ευχέρεια χρωματοσωματικές εξετάσεις για τους μελλοντικούς γονείς.

β') Προγενετικά αίτια

Εκτός από τα γενετικά αίτια νοητικής καθυστέρησης υπάρχουν πολλές περιπτώσεις που επηρεάζουν το έμβρυο και το νευρικό του σύστημα, με αποτέλεσμα να μην αναπτύσσεται φυσιολογικά.

Η ερυθρά είναι ένα αίτιο πέτριο. 'Όταν η μητέρα αρρωστήσει από ερυθρά, τα διάστημα που είναι έγκυος και κυρίως στους 3 πρώτους

γ' Προγενετικά αίτια

Αυτά αφορούν τις καταστάσεις που μπορούν να επηρεάσουν το παιδί κατά

μήνες, το παιδί θα γεννηθεί καθυστερημένο. Γι' αυτό πρέπει όλες οι γυναίκες να περνούν την αρρώστια αυτή ή να εμβολιάζονται.

Ασυμβοτόπτητα του ρέζους. Οι άνθρωποι χωρίζονται σε δύο κατηγορίες, στους θετικούς και στους αρρητικούς. 'Όταν το ρέζους της μητέρας είναι αρνητικό και το ρέζους του νεογονού θετικό, τότε, επειδή σχηματίζονται αρνητικά αντισώματα, μόλις γεννηθεί το παιδί της θα υποστεί αιμόλυση, με αποτέλεσμα την ανάπτυξη βαρειάς μορφής ικτέρου. Εάν το θρέφος ζήσει, θ' αναπτύξει νοητική ανεπάρκεια, μερική κάφωση και κινητικές διαταραχές. Για να μη συμβούν αυτά, πρέπει μόλις γεννηθεί το παιδί να του αλλάξουν το αίμα.

Ο αλκοολισμός: 'Ένας με γάλος αριθμός καθυστερημένων παιδιών προέρχεται από αλκοολικούς γονείς.

Το κάπνισμα της μητέρας κατά την διάρκεια της κυσεως έχει τα ίδια φοβερά αποτέλεσματα.

Δεν πρέπει να ξεχάσουμε και τους ψυχολογικούς παράγοντες, την ψυχική κατάσταση, τα σοκ που έχει η εγκεφαλίτιδα και η μηνιγγίτιδα προκαλούν νοητική καθυστέρηση.

δ') Μεταγενετικά αίτια

Αρρώστιες που μπορεί να πάθει το παιδί μετά τη γέννηση του μπορούν να επηρεάσουν την νοημοσύνη του. Οι έρευνες απέδειξαν ότι η εγκεφαλίτιδα και η μηνιγγίτιδα προκαλούν νοητική καθυστέρηση.

Εκτός από την κληρονομικότητα, και το περιβάλλον παίζει ρόλο στη νοητική καθυστέρηση. 'Όπως γράφει στο Βιβλίο του «Πώς ν' αναθρέψετε σωστά το παιδί σας; αν...», ο Κ. Τσιμπουκης, «η επιτροπή του προέδρου για τη νοητική καθυστέρηση στις ΗΠΑ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι 75% των νοητικά καθυστερημένων πολιτών στις Ηνωμένες Πολιτείες προέρχονται από αστικές και αγροτικές περιοχές. Διότι τα παιδιά αυτά, λόγω της οικονομικής καταστάσεως της οικογενείας τους έχουν κακή διατροφή, τους λείπουν τα ερεθισματα διότι οι γονείς εργάζονται μακριά από το σπίτι, έχουν ανεπάρκη ιστρική φροντίδα κλπ.'

Η έλλειψη της μητέρας είναι αιτία νοητικής καθυστέρησης. Ο Σπιτζ με συστηματικές μελέτες απέδειξε ότι μικρά παιδιά που στερούνται τη μητρική παρουσία έχουν οπωσδήποτε διανοητική υποθάβμιση, που αν συνεχισθεί και μετά τους 5 μήνες γίνεται οριστική.

Και μέσα στην ησυχία και μελανδία των κουδουνιών, συγδεύεται με το γλυκό ύχο της φλογέρας αποτελεί το ωραίο γηγενικό άκουσμα εκεί στην ερήμια.

Τα ζώα τρέχουν να κόψουν το δροσερό και λαχταριστό κλωνάρι, το δλαστάρι, το ζηλεύτο σλοκάθαρο φύλλο, το ανέγγιχτο χορτάρι, τα χαμόκλιδα απ' τα γερμένα δέντρα. Ακόμα τα πεσμένα κάστανα, τα δελανίδια, τα καταπράσινα φύλλα του κισσού.

Και μέσα στην ησυχία και μελανδία των κουδουνιών, κάποτε οι αγριοφωγάρες του δοσκού, το αλύχτημα των σκύλων, η ηγκηρή διώξη των λύκων, που αντιλαμβάνουν τις ρεματιές, τα διάσελα και τα φαράγγια και τρέπουν σε άταχτη φυγή τον ερυθρό, μέσα από δράχους, δέντρα, λαχανίδια.

Το μεταγέρμα ποντά στις πηγές, τα ρέματα, τις ποτίστρες, εκεί το στάλισμα, ο σταθμός η ξεκούραση.

Καλή και ζηλευτή η ζωή, μέσα στον καθαρό αέρα της εξοχής, τον αρμονικό ύχο των κουδουνιών και της φλογέρας, των πουλιών τα γλυκά κελαγήσματα τη μυρωδιά των λουλουδιών στο δάσος, το λιθάδι, τις πρασινάδες των τόπων που διαβαίνουν, τον καταέδειρο καθάριο ουρανό!!

Ηχολογούνε τα κουδούνια, τα δελάσματα και οι φωνές των τσοπάνη, φεύγοντας για το δάσος, την εξοχή.

Κι επει στη δοσκή, το ρυ-

μήνες, το παιδί θα γεννηθεί καθυστερημένο. Γι' αυτό πρέπει όλες οι γυναίκες να περνούν την αρρώστια αυτή ή να εμβολιάζονται.

Δύσκολος τοκετός, χρησιμοποίηση μηχανικών μέσων. Το λεγόμενο τραύμα της γεννήσεως μπορεί να προκαλέσει αιμορραγία στον εγκέφαλο. Άλλα όπως αποδειχθήκε, το κυριότερο αίτιο είναι η στέρηση οξυγόνου.

Έρευνες απέδειξαν ακόμα, ότι υπάρχει κάποια σχέση μεταξύ προώρου γεννήσεως και νοητικής αναπτύξεως. Με την ανακάλυψη δύμων της θερμοκοιτίδος και αυτή η αιτία ελαττώθηκε.

ε') Περιβαλλοντικά αίτια

Αρρώστιες που μπορεί να πάθει το παιδί μετά τη γέννηση του μπορούν να επηρεάσουν την νοημοσύνη του. Οι έρευνες απέδειξαν ότι η εγκεφαλίτιδα και η μηνιγγίτιδα προκαλούν νοητική καθυστέρηση.

Εκτός από την κληρονομικότητα, και το περιβάλλον παίζει ρόλο στη νοητική καθυστέρηση. 'Όπως γράφει στο Βιβλίο του «Πώς ν' αναθρέψετε σωστά το παιδί σας; αν...», ο Κ. Τσιμπουκης, «η επιτροπή του προέδρου για τη νοητική καθυστέρηση στις ΗΠΑ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι 75% των νοητικά καθυστερημένων πολιτών στις Ηνωμένες Πολιτείες προέρχονται από αστικές και αγροτικές περιοχές. Διότι τα παιδιά αυτά, λόγω της οικονομικής καταστάσεως της οικογενείας τους έχουν κακή διατροφή, τους λείπουν τα ερεθισματα διότι οι γονείς εργάζονται μακριά από το σπίτι, έχουν ανεπάρκη ιστρική φροντίδα κλπ.'

γ') Περιβαλλοντικά αίτια

Εκτός από την κληρονομικότητα, και το περιβάλλον παίζει ρόλο στη νοητική καθυστέρηση. 'Όπως γράφει στο Βιβλίο του «Πώς ν' αναθρέψετε σωστά το παιδί σας; αν...», ο Κ. Τσιμπουκης, «η επιτροπή του προέδρου για τη νοητική καθυστέρηση στις ΗΠΑ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι 75% των νοητικά καθυστερημένων πολιτών στις Ηνωμένες Πολιτείες προέρχονται από αστικές και αγροτικές περιοχές. Διότι τα παιδιά αυτά, λόγω της οικονομικής καταστάσεως της οικογενείας τους έχουν κακή διατροφή, τους λείπουν τα ερεθισματα διότι οι γονείς εργάζονται μακριά από το σπίτι, έχουν ανεπάρκη ιστρική φροντίδα κλπ.'

δ') Μεταγενετικά αίτια

Εκτός από την κληρονομικότητα, και το περιβάλλον παίζει ρόλο στη νοητική καθυστέρηση. 'Όπως γράφει στο Βιβλίο του «Πώς ν' αναθρέψετε σωστά το παιδί σας; αν...», ο Κ. Τσιμπουκης, «η επιτροπή του προέδρου για τη νοητική καθυστέρηση στις ΗΠΑ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι 75% των νοητικά καθυστερημένων πολιτών στις Ηνωμένες Πολιτείες προέρχονται από αστικές και αγροτικές περιοχές. Διότι τα παιδιά αυτά, λόγω της οικονομικής καταστάσεως της οικογενείας τους έχουν κακή διατροφή, τους λείπουν τα ερεθισματα διότι οι γονείς εργάζονται μακριά από το σπίτι, έχουν ανεπάρκη ιστρική φροντίδα κλπ.'

ε') Περιβαλλοντικά αίτια

Εκτός από την κληρονομικότητα, και το περιβάλλον παίζει ρόλο στη νοητική καθυστέρηση. 'Όπως γράφει στο Βιβλίο του «Πώς ν' αναθρέψετε σωστά το παιδί σας; αν...», ο Κ. Τσιμπουκης, «η επιτροπή του προέδρου για τη νοητική καθυστέρηση στις ΗΠΑ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι 75% των νοητικά καθυστερημένων πολιτών στις Ηνωμένες Πολιτείες προέρχονται από αστικές και αγροτικές περιοχές. Διότι τα παιδιά αυτά, λόγω της οικονομικής καταστάσεως της οικογενείας τους έχουν κακή διατροφή, τους λείπουν τα ερεθισματα διότι οι γονείς εργάζονται μακριά από το σπίτι, έχουν ανεπάρκη ιστρική φροντίδα κλπ.'

γ') Περιβαλλοντικά αίτια

Εκτός από την κληρονομικότητα, και το περιβάλλον παίζει ρόλο στη νοητική καθυστέρηση. 'Όπως γράφει στο Βιβλίο του «Πώς ν' αναθρέψετε σωστά το παιδί σας; αν...», ο Κ. Τσιμπουκης, «η

Ο ΑΗ ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΔΩΡΑ ΤΟΥ

Ο μακαρίτης ο Κίτσος ο Γάγος ή (κύριος Χρήστος Καραπαπάκης), μας έλεγε μια ιστορία αληθινή: Πώς εκείνα τα χρόνια τα παιδιά, πέρασε από το χωριό μας ο Άη Βασίλης με τρεις γκαμήλες φορτωμένες δώρα, για τα χωριά των Αγράφων, στο χωριό μας άφησε, πέντε τσουβάλια ψέματα και ορισμένα άλλα δώρα.

Τα ψέματα, τα έθεσαν οι χωριανοί και κανένας δεν τα έπαιρνε. Το βράδυ όμως γυρίζοντας οι Μακαλαίοι από τη δουλειά, πήρανε τα τρία τσουβάλια και είπανε στους άλλους, ας τα πάρουμε να τα ρίξουμε σε μια άκρια, στην οροφή της, και την έκοψε λίγο την ομορφή γάμπα της.

Αφορμή ζητούσαν οι δυνάστες οι Ποδηματάιοι, να τον πάνε στο δικαστήριο, για απόπειρα ανθρωποτονίας και θα σας αναφέρω πολύ λίγα από την δίκη.

Πρόεδρος: Για πές μας, κατηγορούμενε, γιατί αποπειράθηκες να σκοτώσεις τη γυναίκα σου με το τσεύκορι;

Κατηγορούμενος: Κύριε Πρόεδρε, τι ντροπές πράγματα είναι αυτά;.. Δεν ντρέπονται αυτά τα κουνιάδια μου, που με φέρων στο δικαστήριο; Τώρα που χωρίς να το θέλω, την έκοψε λίγο το τσεύκορι, το πόδι της, το είδανε... Κάθε βράδυ που την φιλώ και την χαίδευω, δεν βλέπουνε; Και προ παντός τώρα το ρεμάνω που είναι μεγάλες οι νύχτες;

Γέλια στο ακροστήριο.

Πρόεδρος: Κάθησε κάτω κατηγορούμενε.

Πρόεδρος: Ο κ. Εισαγγελέας έχει το λόγο.

Εισαγγελέας: Κύριε Πρόεδρε, από την έκθαση της δίκης απειδέχθη σαφώς, ότι η γυναίκα αυτού τούτου του αγαθού ανθρώπου, είναι μια έχιδνα που προσπαθεί να ρίξει το δηλητήριο στην αγαθή ψυχή αυτού του άξιου συζύγου, που κάνει κάθε προσπάθεια να ικανοποιεί τις ορέεις της σλαζονικής αυτής γυναίκας. Ως έκ τουτου, προτείνω την απαλλαγή του κατηγορούμενου.

Αλλά και ο Λαδιάς ήταν ένας παλλήκαρος με θεϊκή ομορφιά. Εφάμιλλος με τον εγγονό του, Αριστείδη Λαδιά, τον σημαίοφόρο της Σχολής Ευελπίδων, το καμάρι των Ελλήνων αξιωματικών του Αλβανικού Μετώπου και της Κατοχής.

Ο Θεός όμως ή η φύση δεν τα δίνει όλα τα χαρίσματα στα ανθρόγυνα. Άλλα ταυριάζουν στην ομορφιά, δεν ταυριάζουν όμως στην ψυχή

ΘΩΜΑΣ ΜΑΛΑΜΙΤΣΗΣ

1) Μια δραχμή και μισή δραχμή στοιχίου μια σαρδέλλα και μισή σαρδέλλα, πάσες δραχμές στοιχίου δέκα σαρδέλλες;

Λύση: Δέκα δραχμές.

2) Ένας πτηνοτρόφος αγόρασε πουλερικά χήρες, πάπιες και κότες, σύνολο 100 (εκατό) και έδωσε σε όλα 100 (εκατό) δραχμές (προπολεμικές). Τη χήρα την αγόρασε δύο δραχμές τη μία, την πάπια μια δραχμή και την κότα 0.5 λεπτά. Πόσες χήρες, πόσες πάπιες και πόσες κότες αγόρασε;

(Έχει πολλές λύσεις, οι κότες είναι διπλάσιες από τις χήρες).

3) Έχουμε τρεις λίρες, όλα η μία είναι κάλπικη. Έχουμε ένα ακριβή ξυρό με δύο δίσκους, με δύο ξυρίσεις μπο-

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Τα δεργαράρεις ή ξενοδόχοι - κεραυνόδηρες ή κηραυνόδηρες.

Φημισμένο κρασοχώρι ο Μεσονικόλας, συναγωνίζοντας τη χωριά της Λάρισας, Τύρανδο, Καζακλάρ, Αμπελάκια. Δεν

είχαν τα καμποχώρια αμπέλια, ασχολούγαν με άλλες καλλιέργειες ή απαγορεύοντας δια νόμου η καλλιέργεια του αμπελιού, δεν υπήρχε υπόγειο χωρίς κρασί, αφού τροφοδο-

τούσαγ την περιφέρεια Καρδίτσας, Φαρσάλων και Τρικάλων.

Τα δέργα στα Φάρσαλα οι Κουτσοδρακαίοι, ο Κουρκούνης και Κώστας Γουστουρέτας, Φαρσαλιγός που συχνά έπαιρνες κρασί.

Στα Τρίκαλα ο Κολιός Βαλάρας, οι αδελφοί Ζαχαρής Τάσιος, Αχιλλέας και Αλέξης, Τάσιος, Σαρής, Κώστας Δακούλας, Μηλίτης Βασιλής, Λαδί ή άλλος Αποστόλης, Καλαμάτας Χρήστος, Καραϊώτης Βασιλής, Θανάπολος Κώστας και Νίκος. Στην Καρδίτσα αδελφοί Γκούμια, αφού Κυρίτση, Μάρκος Αγανγώστου, Βασιλείος Παιζάνος, Θωμάς Τσαγανός, αφού Ψάρρω, Δημητρίος Σφέτσιος, δύο τροφοδοτούσαν και άλλους συναδέλφους, δεν υπήρχε χωριαγός που γινόταν έδωσε ο Μπαλτούμιας του Φασουλή έγα μπουκαλάκι (κογέτο το λεγόμενο) τότε να του κάγει εντριβή με ταίπουρο. «Με κρύωσες τι ταίπουρο είγαι αυτό;». «Το ήπια ρε μπουνταλά, στην πλάτη την δική σου θα το έριχνα;».

Παρ' όλο το πολύ κρασί, οι φτωχοί του χωριού μας έκαναν μεγάλη οικογένεια αλλά και δύο λόγω των υποχρεώσεων που είχαν, ο καθένας έπιγειες τους εδώ κοντά μου. Ήταν τ' χριστά μου φόρεσε να γίνεις καπετάνιος κάπη.

Την ίδια εποχή ο Αρματωλός Βελής - Κώστας απ' το Κεράσοβο της Ευρυτανίας, που υπηρέτησε και σαν πρωτοπαλλήκαρο του Βελή - Γκέκα, φτιάνει με δικά του χρήματα ανταρτοσώματα. Παίρνει μέρος σε πολλές μάχες στ' Αγράφα, Στερεά Ελλάδα και Θεσσαλία, ώσπου συνελήφθη στη Ρεντίνα και πέθανε με μαρτυρικό θάνατο. Αυτά τα χρόνια στην οθωμανικό πληθυσμός μαστίζεται από τη φοβερή ασθένεια πανούκλα. Ακόμη πλημμύρες και ο βαρύς χειμώνας του 1769, όπως μαθαίνουμε από χρονικά που θρίαμβονται σημειωμένοι οι κώδικες Μοναστηρών και επιγραφικά χαράγματα διαφόρων κτισμάτων φέροντας μεγάλη συμφορές στη Θεσσαλικό πληθυσμό, και αποδεκάτισαν και τους Κουνιάρους, που στα μέσα του 17ου αιώνα τους βρίσκουμε να κατοικούν ακόμα και στα χωριά τα ημιορεγά που βρίσκονται στους πρόποδες των Αγράφων.

Τους εγκατέστησαν στα μέρη αυτά Τούρκοι επιτελείς για να αποτελούν προπύργια, προχωρημένα φυλάκια, και να αποδίζουν τους αρματωλούς και κλέφτες που κατέβαιναν απ' την Αγράφα και ληπταντούσαν τα τούρκικα καμποχώρια της Θεσσαλίας. Οι Τούρκοι συχνά τους καταδίωκαν και έτσι ανακάραξαν να δώσουν μάχες.

Πάντως, από τα μέσα του 18ου και ολόκληρο τον 19ο αιώνα βρίσκει πέρα για πέρα επαναστατημένη ολόκληρη την Πίνδο και τα Θεσσαλικά και Ευρυτανικά Αγράφα. Στο Καρπενήσι, ο οπλαρχηγός Λιβίνης κατέσφαξε τους Τούρκους σε μάχη που έδωσε σ' ένα λόφο κοντά στη Γόλιανη που λέγεται στη μέρα λόφος του Λιβίνη, το έτος 1864 μ.Χ.

Αυτή τη μάχη έχει απαθανατίσει η λαϊκή Μούσα, που τραγουδά τα κατορθώγους του Καρπενήσιου και θρηνεί στον μαθαίνει το θάνατό του.

—Τρία μεγάλα σύννεφα πάνε στο Καρπενήσι, τόνα φέρνει αστραπόρροντα, τ' άλλο χαλαζοθρύματα το τρίτο το κατάμαυρο, μαντάτα του Λιβίνη.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΗΛΙΤΣΗΣ

ροιμία: «Άλλοι σκάδουν και κλαδεύουν, άλλοι πίγουν και χορεύουν».

Καρδίτσα, Φάρσαλα, Τρίκαλα δύτικα τα χωριά πρασίνους, Κουρκούνης και Κώστας Γουστουρέτας, Φαρσαλιγός που συχνά έπαιρνες κρασί.

Στα Τρίκαλα ο Κολιός Βαλάρας, οι αδελφοί Ζαχαρής Τάσιος, Αχιλλέας και Αλέξης, Τάσιος, Σαρής, Κώστας Δακούλας, Μηλίτης Βασιλής, Λαδί ή άλλος Αποστόλης, Καλαμάτας Χρήστος, Καραϊώτης Βασιλής, Θανάπολος Κώστας και Νίκος. Στην Καρδίτσα αδελφοί Γκούμια, αφού Κυρίτση, Μάρκος Αγανγώστου, Βασιλείος Παιζάνος, Θωμάς Τσαγανός, αφού Ψάρρω, Δημητρίος Σφέτσιος, δύο τροφοδοτούσαν και άλλους συναδέλφους, δεν υπήρχε χωριαγός που γινόταν έδωσε ο Μπαλτούμιας του Φασουλή έγα μπουκαλάκι (κογέτο το λεγόμενο) τότε να του κάγει εντριβή με ταίπουρο. «Με κρύωσες τι ταίπουρο είγαι αυτό;». «Το ήπια ρε μπουνταλά, στην πλάτη την δική σου θα το έριχνα;».

Ρωτούσαν οι χωριανοί τον Φασουλή που τραγουδούσε φεύ γοντας από το χωρί αγ μας κορσιδεύει θλάχικα. «Όχι σ' ορέ εγώ λέω όλες οι πόλεις για καύσιν και η Λάρισα γα δουλιάζει και τα καημένα Τρίκαλα Χριστός να τα φυλάξει». ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΖΙΦΟΣ

ΓΙΟΡΤΗ ΚΡΑΣΙΟΥ ΜΕΣΕΝΙΚΟΛΑ 1988

(Συνέχεια από τη σελ. 1)

ονόματά τους. Πάντα υπάρχουν αφανείς ήρωες.

Αγαπητοί καλεσμένοι και θαυμώνες.

Είναι πολλαπλή η χαρά μας, που για 5η συνεχή χρονιά μας δίνεται η ευκαιρία να οργανώσουμε και να παρουσιάσουμε τη γιορτή του κρασού, την οποία θεωρούμε και είναι μια από τις κορυφαίες πολιτιστικές εκδηλώσεις του Νομού μας.

Η γιορτή αυτή δίνεται προς τιμήν των τόσο σκληρά δοκιμασμένων από θεομηνίες και καταστάσεων αιματούργων μας, προς τιμήν των ακούραστων δουλευτών της γης αγροτών μας, προς τιμήν των ανθρώπων, όλων των ανθρώπων, που θαρρουν κατά μας αυτό το τετραήμερο να διατρανόσουν τα αισθήματά τους, αντιλαμβανόμενοι το ρόλο της γιορτής σε μια πολιτιστική κοινότητα, που έρουν να δεχθεί την επίθεση του Ιουλίου Καϊσαρα, στις μάχες του με τον Π

Ο Σεπτέμβριος

Τι τελευταίες ελπίδες τους για κάποια μεταβολή του παιρού, από την καλοκαιρινή ξηρασία, σε μια δροσερή φθινοπωρινή βροχή, ώστε να μεταβάλει κάπως την ασφάφαιρα και να βοηθήσει στην έστω και μικρή καλλιτέρευση της ποιότητας και ποσότητας της εισοδηματικής παραγωγής των κατοίκων, που είναι τα σταύρωλα, για τα οποία χάθηκε κάθε ελπίδα πια.

Ο Σεπτέμβριος λαοπόνι άρδε χρος και ξηρός φεύγει χωρίς να αλλάξει σε κάτι από τους προηγούμενους μήνες, αφήγοντας τους κατοίκους σε απόγρων σημαντικότητα.

Τα φύλλα των δεύτερων κιτρίνιστων πρώωρα και άρχισαν να πέφτουν, τα δε δευτέρουλλα που οι ρίζες τους είναι κάπιας επιφανειακές καρδυγενεύουν να ξεραθούν αφού η υγρασία του εδάφους υποχώρησε κατά πολύ. Τα χειδίδωκα, αφού τις τελευταίες ημέρες συγκεντρώθηκαν σε κοπάδια, πάγω στα σύρματα της ΔΕΗ και του ΟΤΕ αναχώρησαν για την Χειμερινή τους κατοικία αποχωρεύοντας τους κατοίκους και τις φωλιές τους.

Το κερό της Αίγανης κατέβηκε σε αγηματικό επίπεδο, έτσι ώστε τα χωριά του κάμπου και η Καρδίτσα που υδρεύονται από αυτό, να το παίρνουν με το «δελτίο» αφού αρκετές ώρες την ημέρα κλείνουν τον αγωγό παροχής. Οι κάτοικοι αφού προετοίμασαν τις κάδες και τα βαρέλια, αρχίζουν κατά το δεύτερο 15ήμερο τον τρύγο, να περισυλλέξουν τα προϊόντα τους, στις δηλαδή άφησε η ξηρασία και το λιαπόρι των τελευταίοι κκριώρι.

Οι παραθεριστές μας αποχαιρέτησαν, για τις μόνιμες κατοικίες του, στα αστικά κέντρα, και μόνο λίγοι συνταξιούχοι, και που τίποτε δεν τους διάλει να εγκαταλείψουν το διμορφό χωριό, παραμένουν ακόμη, όπως ο Κ. Βασαρδάνης,

Ένα παιδί διαφορετικό

(Συνέχεια από τη σελ. 2) είναι η πρόληψη της. Ετσι κι εδώ. Αν οι υποψήφιοι γονείς κάνουν τις απαιτούμενες εξετάσεις πριν από την τεκνοποίηση, πολλά είδη νοητικά καθυστερημένων παιδιών θα εκλείψουν. Με τέτοια προληπτικά μέτρα θα μπορέσουμε να προλάβουμε πολλές τεκνογονίες μογγόλων.

Πρέπει να προλαμβάνονται γάμοι μεταξύ φορέων διαφόρων νοσημάτων που έχουν επισκόπουθο νοητική ανεπάρκεια.

Η διαφύτιση των γονέων πάνω στα προβλήματα μεταχειρίσεως των παιδιών αυτών, η έγκαιρη εφαρμογή ειδικής σγωνής, ειδικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και η αποκοτάστασή τους, είναι ένα μεγάλο κοινωνικό πρόβλημα, που πρέπει να αναληφθεί από το Κράτος, τους κοινωνικούς φορείς και τους γονείς των παιδιών αυτών.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΗΑΤΙΣΗΣ
Διδάσκαλος

Νέα του χωριού

ΝΕΑ ΑΠ' ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΕΣΕΝΙΚΟΛΑ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΠΟΔΗΜΑ ΤΑ Τ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΜΕΣΕΝΙΚΟΛΑ

ο Θωμάς Μαλαμίτης, ο Χρήστος Ψάρρας, ο Χρυσ. Σαντήρος, ο Γιάννης Σπανός, η Κούδα Βελιμένη, Αθαγάδιος Οικονόμος (Παπαγάννης Ψάρρας, ο Σωκράτης και Αγγελος Ποδηματάς, ο οποίος αγαγκάζεται να κατέβει στην Αθήνα προς έκδοση της «Νεβρόπολης». Το ίδιο έγινε και κατά τον προηγούμενο μήνα Αύγουστο και με διάζει να κλείσει πρόωρα το δεύτερο, για να πάρει τα γένα μαζί του.

Ο απολογισμός της Γραμματής Κρασιού

Σε 1.800.000 δραχμές ανήλθη, στο σύγκολό τους, τα έξοδα της Γραμματής Κρασιού 1988, που αντιμετωπίστηκαν από εισφορές της Νομαρχίας, του Γραμματίου Πολιτισμού, του Ε.Ο.Τ., των εισιτηρίων, των τακτικών εσόδων της Κοινότητας και του Συλλόγου Μεσενικολιτών Αθηνών, για έργα μονίμου υποδομής.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σημπληρώσουμε τα μέλη της οργανωτικής επιτροπής, που παραλείψτηκαν εκ παραδρομής τα ονόματά τους, στο προηγούμενο ύφολο της «Νεβρόπολης», αυτοί είναι, ο ακούραστος και πάντα δέξιος Απόστολος Σταφυλάς, υπόλληλος Νομαρχίας Καρδίτσας, συγχρινός μας ιατρός Εμπιανούρη Γαζάσης, που μετέτρεψε σε όλες τις συνεδριάσεις της επιτροπής, και ο Σωτήρης Β. Μακρυνίκας, υπόλληλος ΟΤΕ Αθηνών, που διέθεσε ημέρες της άδειάς του, για τον συγκομιδό και την διευθέτηση του χώρου της γιαρτής.

Το Παζαράκι

Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος πραγματοποιήθηκε, στην κεντρική πλατεία του χωριού μας, η εμποροπανήγυρη, από 5 μέχρι 7 Σεπτεμβρίου. Η παγή γυρηή ήταν φτωχή σε εμπορεύματα και σε κίνηση και τείνει να εκλείψει με την πάροδο του χρόνου. Σε τούτο συμβάλλει ο μηδενισμός των αποστάσεων, και τα μέσα συγκοινωνίας που κάθε εγδιαφέρομενος μπορεί να μεταβάσει στην πόλη της Καρδίτσας, και να αγοράσει την είδη που χρειάζεται, και τόπιν εκλογής του. Εκείνο που απομένει από τα παλιά παραδοσιακά αυτά παζάρια, είναι το επίσης παραδοσιακό δραδικό γλέγκι, όπου οι ορχήστρες των δημητικών και παραδοσιακών τραγουδιών ξεφαγώνουν, ενώ οι κάτοικοι τρώγονται το φητό της σούβλας, χορεύουν τους συρτούς, καλαματικούς και τσάμικους χορούς.

με τις φιγούρες τους. Το παζάρι στο χωριό μας μεταφέρθηκε από τη θέση Ασπρα Λιθάρια, που τώρα σκεπάζεται απ' τη νερά της Λίμνης Ν. Πλαστήρα. Έκει είχε άλλη χάρη, και άλλες ήταν οι προθέσεις του.

Ο Γράμματος

Στο τρίτο 10ήμερο του Σεπτεμβρίου γενικεύτηκε ο τρύγος στο χωριό μας. Το εργοστάσιο Οινοποιίας Καρδίτσας άρχισε την παραλαβή 5—6 γηρές ωντρίτερα, παίρνοντας τα σταφύλια από τις αυτοδικώρες περιοχές όπως τις Λάκκες, Βραταίσια, Πλάτανος κ.λ.π. Οι τιμές των σταφυλιών που εξήγγγλεψε η Έγωση Συνεταιρισμού Καρδίτσας είναι: Ικανοποιητικές, για τους αμπελουργούς μας, αφού καθορίστηκαν σε 40 δραχ. για τα κοινά σταφύλια, 50 δραχ. για τα Μαύρα Μεσενικόλα, και 60 δραχ. για τα λευκά, όπως Ροδίτες.

Εκείνο όμως που επέφερε σύγχυση και εύλογα παράπονα στους παραργυρούς μας, είναι η απεριτεψία της Ενώσεως να καθορίσει τις τιμές του «Μάυρου Μεσενικόλα», για το οποίο πάνω από 10 χρόνια παλεύουμε με το Υπουργείο, να πάρουμε την ονομασία προσελύσεως, και η ποικιλία αυτή θα πρέπει να αυξηθεί η παραργυρή της, φυτεύοντας γένους αμπελώνες, θα έπρεπε υπό τους υπεύθυνους, να έχει την πρώτη θέση στην τιμή, διότι η απόδοσή της, κατά πάνω μερικά, είναι κατά πολύ μικρότερη της ποικιλίας Ροδίτης.

Είτε λοιπόν, με την ενέργεια αυτή της Εγώσεως, και ορθώς σκεπτόμενος ο αμπελώνας γάρ, που φυτεύει νέο αμπελόγυρο, προτιμά τον Ροδίτη, από το Μ.Μ., και η ονομασία προσελύσεως, για δράλεις διπλάσια και πάνω, κιλά από το Μ.Μ.

Έτσι λοιπόν, με την ενέργεια αυτή της Εγώσεως, και ορθώς σκεπτόμενος ο αμπελώνας γάρ, που φυτεύει νέο αμπελόγυρο, προτιμά τον Ροδίτη, από το Μ.Μ., και η ονομασία προσελύσεως, για δράλεις διπλάσια και πάνω, κιλά από το Μ.Μ.

Έτσι λοιπόν, με την ενέργεια αυτή της Εγώσεως, και ορθώς σκεπτόμενος ο αμπελώνας γάρ, που φυτεύει νέο αμπελόγυρο, προτιμά τον Ροδίτη, από το Μ.Μ., και η ονομασία προσελύσεως, για δράλεις διπλάσια και πάνω, κιλά από το Μ.Μ.

Έτσι λοιπόν, με την ενέργεια αυτή της Εγώσεως, και ορθώς σκεπτόμενος ο αμπελώνας γάρ, που φυτεύει νέο αμπελόγυρο, προτιμά τον Ροδίτη, από το Μ.Μ., και η ονομασία προσελύσεως, για δράλεις διπλάσια και πάνω, κιλά από το Μ.Μ.

Έτσι λοιπόν, με την ενέργεια αυτή της Εγώσεως, και ορθώς σκεπτόμενος ο αμπελώνας γάρ, που φυτεύει νέο αμπελόγυρο, προτιμά τον Ροδίτη, από το Μ.Μ., και η ονομασία προσελύσεως, για δράλεις διπλάσια και πάνω, κιλά από το Μ.Μ.

Έτσι λοιπόν, με την ενέργεια αυτή της Εγώσεως, και ορθώς σκεπτόμενος ο αμπελώνας γάρ, που φυτεύει νέο αμπελόγυρο, προτιμά τον Ροδίτη, από το Μ.Μ., και η ονομασία προσελύσεως, για δράλεις διπλάσια και πάνω, κιλά από το Μ.Μ.

Έτσι λοιπόν, με την ενέργεια αυτή της Εγώσεως, και ορθώς σκεπτόμενος ο αμπελώνας γάρ, που φυτεύει νέο αμπελόγυρο, προτιμά τον Ροδίτη, από το Μ.Μ., και η ονομασία προσελύσεως, για δράλεις διπλάσια και πάνω, κιλά από το Μ.Μ.

Έτσι λοιπόν, με την ενέργεια αυτή της Εγώσεως, και ορθώς σκεπτόμενος ο αμπελώνας γάρ, που φυτεύει νέο αμπελόγυρο, προτιμά τον Ροδίτη, από το Μ.Μ., και η ονομασία προσελύσεως, για δράλεις διπλάσια και πάνω, κιλά από το Μ.Μ.

Έτσι λοιπόν, με την ενέργεια αυτή της Εγώσεως, και ορθώς σκεπτόμενος ο αμπελώνας γάρ, που φυτεύει νέο αμπελόγυρο, προτιμά τον Ροδίτη, από το Μ.Μ., και η ονομασία προσελύσεως, για δράλεις διπλάσια και πάνω, κιλά από το Μ.Μ.

Έτσι λοιπόν, με την ενέργεια αυτή της Εγώσεως, και ορθώς σκεπτόμενος ο αμπελώνας γάρ, που φυτεύει νέο αμπελόγυρο, προτιμά τον Ροδίτη, από το Μ.Μ., και η ονομασία προσελύσεως, για δράλεις διπλάσια και πάνω, κιλά από το Μ.Μ.

Έ